

ВПЛИВ КРИПТОВАЛЮТ НА СВІТОВУ ФІНАНСОВУ СИСТЕМУ

М.І. Дячук, здобувач вищої освіти

*Науковий керівник: В.О. Романишин, канд. екон. наук, доцент
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»*

Розвиток технологій і мереж зв'язку спрощує повсякденне життя в сучасному світі. Монети та банкноти вже поступово замінюються пластиковими картками, а в мережі Інтернет працюють безліч платіжних систем таких наприклад, як PayPal, WebMoney. Прогрес не стоїть на місці, і сьогодні ми спостерігаємо, що на фінансовому ринку останнім часом з'явилися нові категорії: «криптовалюта», «блокчейн», «біткоїн», які все частіше ми чуємо від бізнесменів, банкірів, юристів та фінансових аналітиків. Швидке поширення криптовалюти у світі є безсумнівним явищем. Криптовалюта абсолютно новий, інноваційний платіжний інструмент XXI століття, що в даний час поширює обсяги використання та має ряд відмінностей від інших видів електронних грошей. Сьогодні криптовалютою користуються багато людей у всьому світі.

З часу виникнення першої справжньої криптовалюти минуло дев'ять років і з'явилися сотні інших, проте світову увагу вони отримали лише наприкінці 2015 р. У цей період відбувається справжній інвестиційний вибух, який призводить до збільшення капіталізації ринку криптовалют у десятки разів. Спостерігається подорожчання топових криптовалют у три, десять і п'ятнадцять разів, з'являються нові класи криптомільйонерів та величезна фінансова інфраструктура на світовому рівні. Чимало економістів досить довго скептично ставилися до ринку криптовалют, але в нових умовах ігнорування впливу цього ринку на розвиток світової фінансової системи стає просто неможливим.

Поява крипто валют є однією з головних причин зростання попиту на глобальну соціально-політичну революцію. Рівень довіри громадян до держави у всьому світі падає з кожним роком. Найпрогресивніша частина суспільства налаштована якщо не на ліквідацію держави як такої, то на заміщення її групою сервісних компаній, що працюють на конкурентних засадах. Тому, стає необхідним розроблення банками та науково-дослідними установами власних криптовалют. Це дасть змогу фінансовим установам здійснювати емісію крипто валют під інноваційні соціально-економічні проекти і не залежати від кредитів ЄЦБ, СБ ТА МВФ та інших світових фінансових організацій.

У 2009 році світ отримав першу валюту за всю історію, яка не підпорядковувалася жодному уряді. На даний момент існує в світі близько 1600 видів криптовалют, але найвідомішою все ж є bitcoin, і саме вона має найшвидший розвиток. Найбільш емним та універсальним видається визначення криптовалюти, наведене в офіційному словнику університету Кембриджу: «Криптовалюта – це цифрова валюта, випущена публічною мережею, а не урядом, що використовує криптографію для підтвердження безпеки трансакцій» [1].

Сутність біткоїн трактує багато вчених, в основному трактування біткоїн пов'язують з подібністю до електронних грошей, але саме принципи повної анонімності, відсутності контролю і обмеженого випуску відрізняють його від роботи електронних платіжних систем. Біткоїн – це перша і найвідоміша з безлічі інших віртуальних електронних валют Термін «біткойн» запозичений з англійської мови (bitcoin) і утворився шляхом злиття двох слів: bit (мінімальна одиниця комп'ютерної пам'яті) і coin (монета) [4]. Біткоїн залишається топовою та найдорожчою криптовалютою у світі та з найбільшим обсягом капіталізації. Основні особливості Біткоїн наведені нижче:

- відсутність емітентів та централізованого управління;
- емісія та трансакції керуються мережею рівноправних вузлів;
- є обмеженим ресурсом та емісія буде зменшуватися у чітко заданому алгоритмі та в кінці 2040 року припиниться;
- дані про всі трансакції зберігаються назавжди у розподілених базах даних;
- використання криптографічних методів запобігає втраті коштів.

Після появи біткоїн з'являються й інші криптовалюти, проте існує так би мовити топова двадцятка. Кожна з криптовалют має свої унікальні технології та призначення. Наприклад, найвідомішими криптовалютами є: Вейвс (Waves), Нем (NEM), Ріплл (Ripple), яку ще жартиливо називають «нова VISA», Bitcoin (BTC), Ethereum (ETH), BitcoinCash (BCC), Litecoin (LTC), Dash (DASH), IOTA (MIOTA) Monero (XMR), NEO (NEO). Незважаючи на бурхливий розвиток криптовалют та їх різноманіття біткоїн залишається «великим китом» та піонером, що займає майже половину капіталізації усього крипторинку (Bitcoin (BTC)- 62,841,248,126 дол. США [3]). Тому у світі всі криптовалюти, крім біткоїна, називають альткоїнами, тобто альтернативними криптовалютами.

Основними перевагами криптовалют в порівнянні з паперовими грошима є такі: криптовалюта є портативнішою, ніж паперові гроші, для неї відсутні кордони. Всі трансакції здійснюються дуже швидко за лічені секунди або ж хвилини між різними точками світу; рух криптовалют можливо простежити, оскільки інформація стосовно всіх трансакцій зберігається у мережі блокчейну; криптовалюта складніше вкрасти, кожна трансакція підтверджується незалежними посередниками; через відсутність фінансових посередників вартість трансакцій надзвичайно низька; власники криптовалют повністю анонімні, для реєстрації криптогаманця не потрібні ідентифікаційні дані особистості.

Сьогодні характерною рисою фінансової системи й усієї економіки є довгострокові інвестиції в криптовалюту. За рахунок представників великих капіталів, які готові вкладати чималі гроші в цифрові монети, розвинулася ціла економічна система та з'явилися нові робочі місця для людей, котрі підтримують інфраструктуру альткоїнів та біткоіна

Довгострокові фінансові вливання в технологію блокчейн і криптовалюту здатні в майбутньому привести до стабільного економічного зростання і без них вся глобальна економіка зіткнеться із серйозними проблемами. Технології розподіленого реєстру (блокчейн) застосовується не тільки у великих корпораціях, а й на державному рівні. Саме тому, експерти МВФ закликають Центробанки всього світу аналізувати можливості блокчейну, щоб в майбутньому впровадити їх в обіг або навіть засновувати на ньому власні цифрові валюти. Звісно, що розподілений реєстр не є панацеєю, але доцільно розглядати цю технологію як один із можливих базисів для фінансових сервісів нового покоління.

Технологія децентралізованого реєстру розглядається всерйоз багатьма державами як перспективна модель майбутнього світу. Як повідомляється у звіті [2], 80 % банків збираються запустити експериментальні проекти на базі технології розподіленого реєстру, а 90 % центробанків обговорюють таку можливість, тому готовність до прийняття технології стимулює впровадження профільних інновацій. Криптовалюта сьогодні дає підприємцям та цілим державам відкривати нові ринки. У G30 опублікували чотири основні чинники стимулювання розвитку глобальної економіки [3], і кожен із них повністю підходить під цифрові грошові одиниці.

Зацікавленість до цифрових валют також і значно поживається в Україні. Спичиняє це криза вітчизняної банківської системи, нестабільність гривні, мінливий курс валют та інші соціально-економічні труднощі, які сконцентровані на фінансовій системі України. В Україні справжня популярність криптовалют розпочалася у 2014 році. На сьогодні в Україні першочерговим завданням є розробка нормативно-правових актів на прикладі Данії, Англії, Нідерландів та інших країн, які вільно використовують криптовалюту bitcoin та широко впроваджують її для розрахунків. Такі ІТ технології, як цифрова валюта, зрештою прийдуть в Україну і стануть способом взаєморозрахунків для більшості громадян. При відповідному їх вдосконаленні, законодавчому регулюванні та створенні інфраструктури ця технологія займе вагоме місце в повсякденному житті населення України.

Усвідомлюючи необхідність розвитку криптовалют, держави та центральні банки почнуть розробляти і впроваджувати цифрові технології в фінансові системи. Значно зростає зацікавленість пересічних громадян у використанні криптовалют, відповідно і кількість компаній, що працюють з цією валютою, та держави не можуть не реагувати на ці зміни світу.

Ринок криптовалют та взаємодія його з глобальною економікою виявляє значний потенціал розвитку даного сектору та демонструє активну динаміку розвитку. Криптовалюта може виступати не лише інвестиційними об'єктами та фінансовими, а також і платформою для нових інфраструктурних зрушень світової фінансової системи.

Перелік посилань:

1. Винья П. *Епоха криптовалют: Как биткоин и блокчейн меняют мировой экономический порядок* / П. Винья, М. Кейси. – Москва : Манн, Иванов и Фербер, 2017. – 415 с.
2. *Financial Services Comm. The future of financial infrastructure: An ambitious look at how blockchain can reshape financial services. An ambitious look at how blockchain can reshape financial services* / Financial Services Comm, Deloitte. // WEF. – 103 p.
3. *Working Group on Long-term Finance. Long-term Finance and Economic Growth* / Working Group on Long-term Finance. – Washington D.C.: Group of Thirty, 2013. – 75 p.